

การผันแปรของมิติโครงสร้างกับวิถีชีวิตในเมืองหลวง VARIATION OF STRUCTURAL DIMENSIONS OF CAPITAL LIFE

พนิช ผู้ปรารถนา *

PANICH PHUPRATANA

(Received: July 4, 2023; Revised: October 26, 2023; Accepted: June 12, 2025)

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์ผลงานในโครงการ “การผันแปรของมิติโครงสร้างกับวิถีชีวิตในเมืองหลวง” มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ เรื่องราวการดำรงชีวิตปัจจุบันในเมืองหลวง 2) เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ ด้วยเทคนิคผสมและนำวัสดุมาสร้างพื้นผิว สร้างความจริงของความขรุขระ หยาบ เงามันวาว ซึ่งสามารถอธิบายเรื่องราวของการแปรเปลี่ยนของสภาพแวดล้อม ที่ผ่านกาลเวลาของสิ่งปลูกสร้าง สะท้อนความเก่าและใหม่ในสังคมที่อยู่ร่วมกัน ด้วยการใช้สื่อและวิธีการทางศิลปะต่าง ๆ มาผสมผสานร่วมกันทั้งประติมากรรม จิตรกรรม ร่วมกับการใช้วัสดุ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบสัจนิยม แสดงให้เห็นภาพทิวทัศน์ในเมือง ที่สะท้อนเรื่องราวการเปลี่ยนแปลงของสิ่งปลูกสร้างในเมืองหลวง รวมไปถึงการใช้ศิลปะแบบจัดวางเพิ่มเติมในผลงานชิ้นนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับพื้นที่ติดตั้งผลงาน และเน้นให้เห็นการเปรียบเทียบระหว่างผลงานสร้างสรรค์กับสภาพแวดล้อมของพื้นที่

ผลการสร้างสรรค์พบว่าผู้สร้างสรรค์ได้ใช้สื่อและวิธีการต่าง ๆ ทางศิลปะหลากหลายแขนงมาผสมผสานทำให้เกิดผลงานสื่อผสม ในรูปแบบ 3 มิติ 1 ชุดผลงานผู้สร้างสรรค์ให้ความสำคัญกับเรื่องราวที่มากระทบกับความรู้สึกจากการใช้ชีวิตในเมือง เห็นความเจริญ ควบคู่ไปกับความเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นไปพร้อมกันทั้งด้านสิ่งปลูกสร้างและการดำรงชีวิต ผู้สร้างสรรค์ได้จำลองความเป็นจริงของพื้นผิว โครงสร้าง โดยได้รับแรงบันดาลใจจากโครงสร้างลูกบาศก์ที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานของอาคารบ้านเรือน ดีกระฟ้ามาเน้นเพื่อสร้างความชัดเจนของมิติที่ค่อย ๆ แปรเปลี่ยน โดยใช้การจัดวางรูปทรงให้ค่อย ๆ เคลื่อนที่ละนิด และสร้างความตระหนักถึงผู้ที่รับชมผลงานให้เข้าใจถึงสัจธรรมความจริงในความไม่แน่นอนของชีวิต

คำสำคัญ : สื่อผสม การผันแปรของมิติโครงสร้าง วัสดุ

* ภาควิชาศิลปะไทย วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Abstract

The "Variation of structural dimensions and lifestyle in the capital" project has been created. The intentions are as follows: 1) to research and evaluate the current story in the capital 2) to use materials to build textures and combining techniques to make 3D mixed-media works of art. It gives the surroundings a realistic sense of roughness, gloss, and roughness, which helps to explain how the environment has changed over the building's lifetime. reflecting both the modern and the ancient in a coexisting culture. It depicts an urban landscape that reflects the changing story of buildings in the capital via the use of multiple art installations to match the installation space and emphasize the comparison between the creative work and the environment of the space. These artistic methods and media, which include painting and sculpture, are combined with the use of materials to create works of art in the form of realism.

The findings demonstrated the creator's use of a variety of methods and media. A variety of artistic disciplines are combined to produce mixed-media 3D works of art. The writers focus on telling tales that influence urban life feelings. observing both prosperity and the concurrent deterioration of structures and means of subsistence. Inspired by the cubic structure that serves as the foundation for a house, the creator recreated the surface and structure of reality. tall building By employing the arrangement of shapes to change little by bit, the focus is on making the progressively changing dimension clear and bringing viewers' attention to the reality about life's uncertainties.

Keywords: mixed media, variation of structural dimensions, material

บทนำ

การสร้างสรรค์ผลงานในโครงการ “การผันแปรของมิติโครงสร้างกับวิถีชีวิตในเมืองหลวง” ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์งานสื่อผสม 3 มิติ ที่รวมเอาเทคนิคการใช้สื่อต่าง ๆ มาผสมรวมกัน ทั้งรูปแบบทางประติมากรรม จิตรกรรม มาผสมรวมกับวัสดุ เพื่อให้ผลงานเกิดเป็นรูปแบบศิลปะสื่อผสม 3 มิติ ในลักษณะภาพทิวทัศน์ในเมืองที่ทับซ้อน มีลักษณะพื้นผิว ที่ทั้งขรุขระ และเรียบ เพื่อสะท้อนถึงเรื่องราวที่ได้รับผลจากการอาศัย

ในเมือง ได้เห็นความเจริญของสังคม ควบคู่ไปกับความแออัด และได้เห็นการเปลี่ยนแปลงด้วยการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งเก่าและสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ของอาคาร และตึกระฟ้า โดยผู้สร้างสรรค์ใช้หลักการและทฤษฎีทางศิลปะดังนี้

ศิลปะสื่อผสม (Mixed Media Art) คำว่า ศิลปะสื่อประสม หรือ ศิลปะสื่อผสม หมายถึง ผลงานที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้เทคนิคและวิธีการของศิลปะทางด้านทัศนศิลป์ หลาย ๆแขนงมาปะติดผสมผสานทำให้เกิดรูปแบบ และเนื้อหาสาระใหม่ ของผู้ออกแบบ หรือผู้สร้างสรรค์สื่อความหมายนั้น ๆ ซึ่งวัสดุที่ใช้ในการสร้างผลงานสื่อผสมสามารถหาได้จากวัสดุธรรมชาติ เช่น วัสดุจากพืช สัตว์ และแร่ วัสดุสังเคราะห์ เช่น กระดาษ กระป๋อง เชือก สีนํ้ามัน (จิรพันธ์ สมประสงค์, 2533, น. 130-131)

ซึ่งการถ่ายทอดเรื่องราวหรือการเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้น ถ้าเราสามารถถ่ายทอดเรื่องราวเป็นแบบสามมิติได้ ก็จะทำให้ผู้ที่ชมผลงานนั้นสามารถที่จะสัมผัสข้อมูลได้เร็วขึ้นและได้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างเรื่องเล่ากับเหตุการณ์ที่เป็นจริง ซึ่งด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการนำความรู้ทางด้านศิลปะแขนงต่าง ๆ มาผสมกันจนเรียกว่า ศิลปะสื่อผสม ซึ่งสื่อผสม เป็นผลงานศิลปะในด้านจิตรศิลป์ ในการนำสื่อมากกว่าสองสื่อ หรือศิลปะมากกว่าสองแขนงมารวมกันขึ้นไปมาสร้างเป็นงานชิ้นเดียวกัน โดยนิยมใช้สื่อที่แตกต่างกัน มานำจุดเด่นของแต่ละสื่อมาใช้ร่วมกัน

ประติมากรรม งานศิลปะประเภทจิตรศิลป์ ที่สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อการชื่นชม ในคุณค่าทางศิลปะเป็นสำคัญ มีการแสดงออกด้วยปริมาตร เป็นรูปทรง 3 มิติ มีความกว้าง ความยาวหรือความลึก ความสูง ซึ่งกินระวางพื้นที่ในอากาศ ความเป็น 3 มิติ ของปริมาตรของมวลและปริมาตรของที่ว่างเกิดขึ้นด้วยปัจจัย 4 อย่าง คือ เส้นที่แสดงทิศทางต่อเนื่องกันของพื้นผิว น้ำหนักที่แสดงทิศทางต่อเนื่องกันของพื้นผิว น้ำหนักก่อนจำทำให้ส่วนที่เป็นปริมาตรของมวลยื่นออก น้ำหนักแก่จำทำให้ปริมาตรของมวลหรือปริมาตรของที่ว่างโผล่เข้าไป (ชลุด นิมเสมอ, 2553, น. 286)

ผู้สร้างสรรค์ได้รวบรวมเรื่องราวและแรงบันดาลใจจากการดำรงชีวิตในเมืองหลวง ได้เห็นความเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตของผู้คน การแปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลาของสิ่งต่าง ๆ ความแออัด ของที่อยู่อาศัย อาคาร บ้านเรือน จากอดีตถึงปัจจุบัน จนกลายเป็น ตึกสูงเสียดฟ้า สิ่งต่างเป็นเหมือนแรงกระตุ้นในการสร้างสรรค์ผลงาน มีผลกระทบต่อจิตใจจากการแปรเปลี่ยนของสภาพแวดล้อม จนเกิดเป็นแรงบันดาลใจที่จะบอกเรื่องราวผ่านผลงานสื่อผสมชุด การผันแปรของมิติโครงสร้างกับวิถีชีวิตในเมืองหลวง ด้วยการผสมองค์ความรู้ ด้านรูปแบบ เทคนิค และแนวคิด ของงานจิตรกรรม ประติมากรรม ศิลปะจัดวาง และศิลปะสื่อผสม

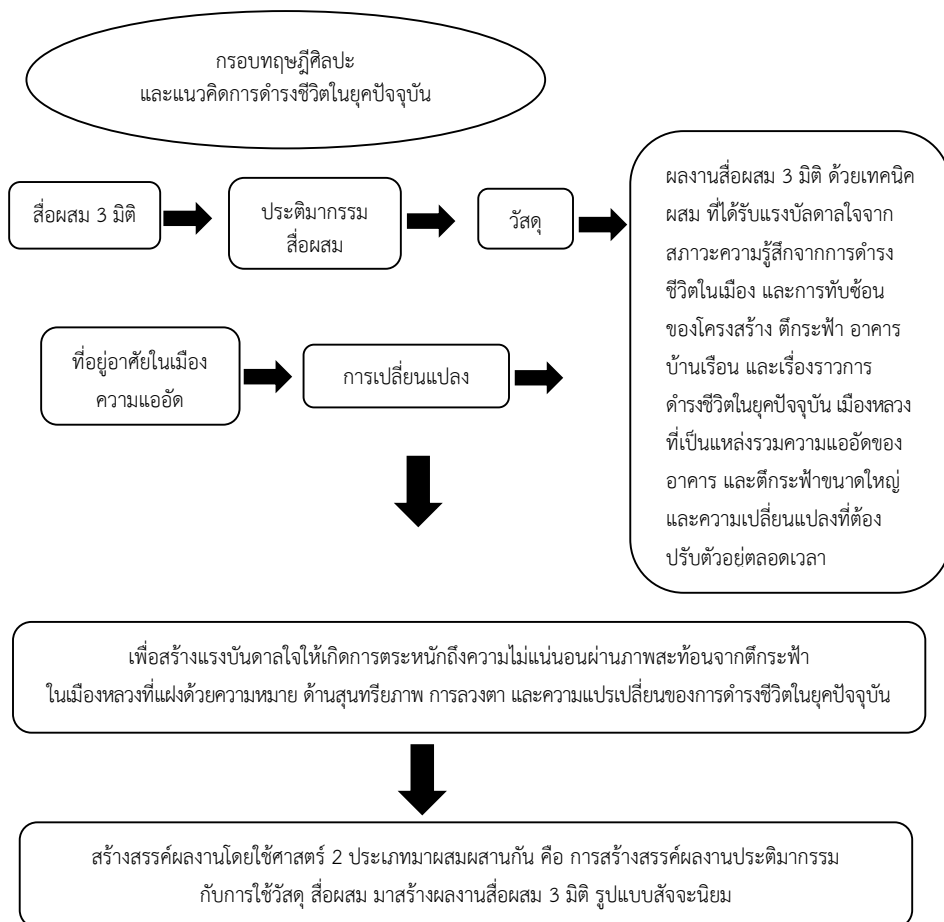
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ เรื่องราวการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน เมืองหลวงที่เป็นแหล่งรวมความแออัดของอาคาร และตึกระฟ้าขนาดใหญ่ และความเปลี่ยนแปลงที่ต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา

2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสื่อผสม 3 มิติ ด้วยเทคนิคผสมและนำวัสดุมาสร้างพื้นผิว สร้างความสมจริงของความขรุขระ หยาบ เงามันวาว ซึ่งสามารถอธิบายเรื่องราวของการแปรเปลี่ยนของสภาพแวดล้อม ที่ผ่านกาลเวลาของสิ่งปลูกสร้าง ภาพสะท้อนของท้องฟ้า เมฆ เมือง ความเก่าและใหม่ในสังคมที่อยู่ร่วมกัน

กระบวนการสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ในการทำงานเพื่อให้ได้ผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้ในขั้นตอนการทำงานศิลปะ มีความจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่เพียงพอไปกับแรงบันดาลใจที่ได้รับเพื่อความรู้สึกที่สมบูรณ์คือข้อมูลที่ได้รับโดยตรวจจากสถานที่จริงตามความเป็นไปในสภาวะสังคมและธรรมชาติในปัจจุบันข้อมูลเท็จจริงของภาพโดยการวิเคราะห์ปริมาณของสีจากสถานที่จริง

และบันทึกเป็นภาพถ่าย ข้อมูลด้านวัสดุที่ใช้ในการทำงานแต่ละชิ้น ข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต โดยมีการศึกษาเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การหาข้อมูลในส่วนที่เป็นเรื่องราวที่สนใจ ทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา ทั้งสองส่วนต้องสัมพันธ์กัน ในเชิงความคิดและขัดแย้งกันในด้านรูปแบบโดยใช้ประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตในแต่ละวันและเฝ้าสังเกตการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ต่าง ๆ ในแต่ละช่วงเวลา นำเอาสองสิ่งมาเชื่อมโยงกันแล้วจึงนำมาถกเถียงเรื่องที่น่าสนใจและมุมมองที่ประเด็นต่อเนื่องไปกับความคิดและความรู้สึก

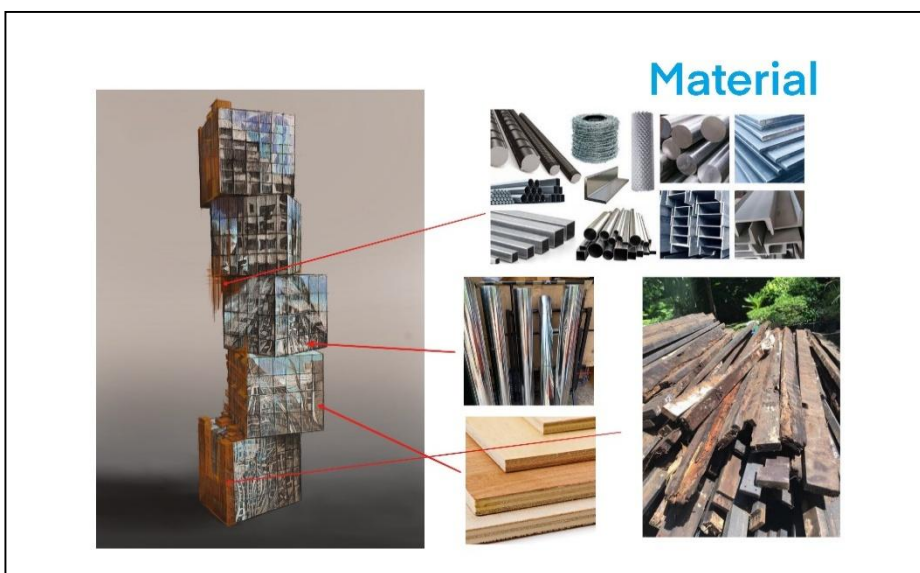
2. การเก็บบันทึกข้อมูลโดยใช้ภาพถ่ายและการเขียนภาพจากที่จริงและนำไปสู่การสร้างแบบร่างจริง คิดและรูปแบบโครงสร้างการจัดวางรูปทรงเรขาคณิต 3 มิติ และการจำลองติดตั้งกับพื้นที่ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและสาระของภาพต้นแบบ

3. หาความเป็นไปได้ในการใช้วัสดุ กับงานจิตรกรรม เพื่อแสดงความแตกต่างของพื้นผิวโต้ตอบกับความรู้สึกของผู้ที่ชมผลงานให้คิดตามหรือย้อนแย้งกับสาระและเนื้อหาที่มีในภาพผลงาน

4. สร้างสรรค์ผลงาน สามารถสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสื่อผสมแนวเหมือนจริงด้วยเทคนิคสีน้ำมันและวัสดุสร้างพื้นผิว เช่น โลหะ ไม้ ปูน ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากโครงสร้างความทับซ้อนของมิติการลงตาด้วยเส้นและสร้างรูปทรงเรขาคณิต 3 มิติ ที่มีลักษณะเฉพาะตนตามภาพร่างในแบบ 2 มิติ

5. เสนอและเรียบเรียงผลงานการค้นคว้าในรูปแบบของงานวิจัย (เอกสาร) และการนำเสนอบทความวิชาการ

6. นำเสนอผลงานจิตรกรรมสื่อผสมแนวเหมือนจริงด้วยเทคนิคสีน้ำมันที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากการผันแปรของโครงสร้าง ความทับซ้อนของมิติ การลงตาด้วยเส้นและรูปทรงเรขาคณิต 3 มิติ ที่มีลักษณะเฉพาะตนออกแสดงสู่พื้นที่สาธารณะ

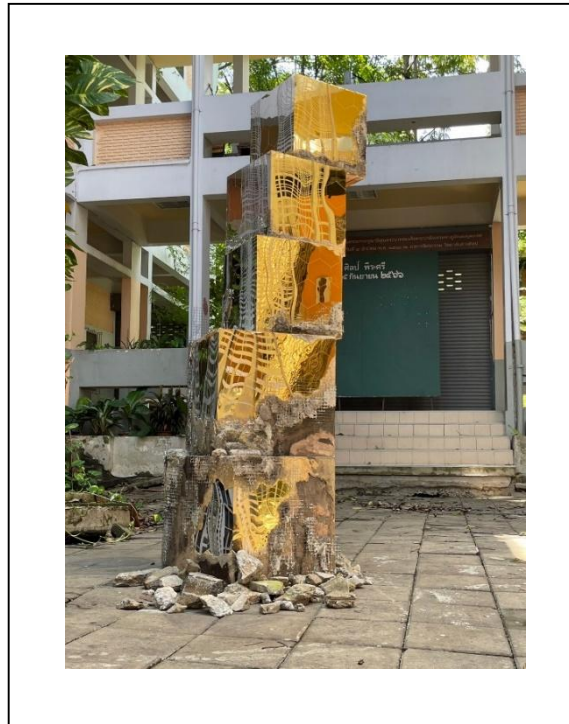
ภาพที่ 1 ภาพร่าง 2 มิติ วัสดุที่ใช้
ที่มา: ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 2 กระบวนการสร้างสรรค์ เตรียมพื้นผิว
ที่มา: ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 3 กระบวนการสร้างสรรค์ ใช้วัสดุ ปูน หิน ลวด มาปะติด
ที่มา: ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 4 การติดตั้งผลงาน กับพื้นที่
ที่มา: ผู้สร้างสรรค์

ภาพที่ 5 รายละเอียดของผลงานสมบูรณ์
ที่มา: ผู้สร้างสรรค์

ผลการสร้างสรรค์

หากกล่าวถึงผลงานสร้างสรรค์ชุด “การผันแปรของมิติโครงสร้างกับวิถีชีวิตในเมืองหลวง” ผู้สร้างสรรค์ได้กลั่นกรองทางความคิด หาเหตุผลที่สัมพันธ์ เกี่ยวเนื่องกันมา ประกอบสนับสนุน ผ่านกระบวนการวิเคราะห์หามาพอสมควร เพราะพัฒนาการทางศิลปะของผู้สร้างสรรค์เดินทางควบคู่มาับประสบการณ์ การสร้างสรรค์ผลงานก็เป็นการผสมผสาน ค้นคว้าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งนอกเหนือรูปแบบทางศิลปะที่เป็นวิถีแนวทางเฉพาะตัวแล้ว เทคนิควิธีการนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งภาพทิวทัศน์เมืองในผลงานผู้สร้างสรรค์แสดงถึงเรื่องราว ของการทับซ้อนและแปรผันของโครงสร้างเหมือนตึกระฟ้า เงาสะท้อนของกระจก และการเคลื่อนไหวของเส้นโครงสร้างเมืองที่บิดเบี้ยว สีและบรรยากาศที่ผสมผสานความเก่าใหม่มาเปรียบเทียบกันให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง วัสดุที่ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้คือ เหล็ก ปูน กระจก เป็นวัสดุที่สร้างพื้นผิวเหมือนจริงในผลงาน เพื่อเน้นพื้นผิวใช้ชัดเจน และสื่อความหมายตรงไปตรงมากับงานสื่อผสม

ผลงานชิ้นนี้ได้ถูกสร้างขึ้นโดยกระบวนการทางความคิดที่สมบูรณ์ ส่วนเนื้อหาภายในที่เป็นภาพวิวทิวทัศน์ที่แสดงให้เห็นถึงการมองเห็นการเปลี่ยนแปลงและการเปรียบเทียบของยุคสมัยเก่าใหม่ที่อยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดคำถามว่าสิ่งเก่าถูกแทนที่ด้วยสิ่งใหม่หรือสิ่งใหม่กำลังเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งเก่า ซึ่งนำไปสู่แนวคิดของสังคมความจริงที่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างบนโลกล้วนต้องเปลี่ยนแปลงเสมอ

การวิเคราะห์ที่มาและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

วิเคราะห์ด้านเนื้อหาของผลงาน

“ชีวิตในเมืองหลวง” ในยุคปัจจุบัน เมืองหลวงกลายเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจ เทคโนโลยี การศึกษา และวัฒนธรรม ผู้คนเข้ามาเพื่อแสวงหาอนาคตที่ดียิ่งขึ้น แต่ในทางกลับกันวิถีชีวิตในเมืองใหญ่ที่เต็มไปด้วยความสะดวกสบาย และความทันสมัยนี้ ก็ย่อมมีแรงกดดัน ความเครียด ความแออัด ความเร่งรีบ และปัญหาการจราจรที่หนาแน่น ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) และมลพิษทางเสียง สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตในเมือง เกิดปัญหาทางสังคมที่ซับซ้อนมากขึ้น ความต้องการของการใช้พื้นที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกิดสิ่งปลูกสร้างขนาดใหญ่ ที่เพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน

ผลงานสร้างสรรค์ “การผันแปรของมิติโครงสร้างกับวิถีชีวิตในเมืองหลวง” ผู้สร้างสรรค์ได้รับแรงบันดาลใจจากเรื่องราวดังกล่าวและนำมาวิเคราะห์เนื้อหาการดำรงชีวิตยุคปัจจุบันในเมืองหลวง ผ่านการจัดองค์ประกอบด้วยรูปทรงสี่เหลี่ยม ลูกบาศก์ จัดเรียงทับซ้อนขึ้นในแนวตั้ง วางสลับกันแบบไม่สมมาตร ตามจินตนาการ

ของผู้สร้างสรรค์ เพื่อนำมาสู่สภาวะทางความรู้สึกที่แสดงออกถึงความแออัด ทับซ้อน ไม่เป็นระเบียบของสิ่งปลูกสร้าง ที่มีการเปลี่ยนแปลง เปรียบเทียบกับพื้นผิว และวัสดุที่แตกต่างกัน สีที่ใช้ก็เป็นหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยเน้นในด้านอารมณ์ความรู้สึก เปรียบเทียบถึงความเก่าและใหม่ ความลึกและตื้น กับการลงตาที่เกิดจากการสะท้อนของวัสดุที่ใช้ในผลงานสร้างสรรค์ ผสานกับวิธีการลงสีแบบเหมือนจริงของผู้สร้างสรรค์

วิเคราะห์ผลงานด้านมิติของโครงสร้าง (Structure)

รูปทรงเรขาคณิต สีเหลี่ยมลูกบาศก์ ในผลงานชิ้นนี้ ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนโครงสร้างพื้นฐานของ ตึก อาคาร

ปริมาตร การจัดเรียงรูปทรงของผลงาน บิดเบี้ยวเป็นจังหวะ ไม่สมมาตร เป็นส่วนประกอบของความเคลื่อนไหวและความเปลี่ยนแปลง เป็นสิ่งจำเป็นในการแสดงช่วงเวลาที่เกิดขึ้น

วัสดุ ที่นำมาใช้เพิ่มเนื้อหาของโครงสร้าง จังหวะของเส้นที่สลับทับซ้อน เป็นสัญลักษณ์แทนความขัดแย้ง

สรุปการวิเคราะห์ด้านโครงสร้าง

ผลงานชุด “การผันแปรของมิติโครงสร้างกับวิถีชีวิตในเมืองหลวง” เป็นผลงานที่จะเห็นได้ชัดเจนในเรื่องของรูปทรง เส้น และโครงสร้างทางเรขาคณิตที่ทับซ้อนกัน เพื่อให้เกิดการลงตา ความลึก ความตื้น ระยะ ของภาพเพื่อสร้างมิติใหม่ของ ตึก อาคาร บ้านเรือน จนเกิดสุนทรียภาพของผลงาน เส้นและโครงสร้างในผลงานชิ้นนี้ก็มีลักษณะเด่นในเรื่องของระยะของภาพที่ดูลึกเสมือนจริง วัสดุที่นำมาใช้เพิ่ม มีความหมายของตัวมันเอง และยังเพิ่มหรือเน้นความเหมือนจริง ของความมันวาว สะท้อน แฉ่ง ด้าน ขรุขระ และเสริมด้วยการทับซ้อนรูปทรงของสถาปัตยกรรมที่ผู้สร้างสรรค์ได้วาดลงบนผลงานให้มีลักษณะแตกต่างกันมารวมอยู่ในช่วงขณะหนึ่ง เพื่อความรู้สึก ความคิด ในเรื่องการแปรเปลี่ยนของเมืองหลวงในปัจจุบัน

วิเคราะห์ผลงานด้านวัสดุ (Material)

ผลงานชิ้นนี้ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกใช้ วัสดุ เหล็ก ปูน กระจก ไม้ มาเสริมในงานจิตรกรรม เพื่อเน้นให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างพื้นผิวที่มีลักษณะต่าง ๆ เช่น เงา ด้าน สะท้อน เรียบ ขรุขระ มาใช้เสริมความเหมือนจริง เพื่อให้ผลงานมีการเปรียบเทียบ ระหว่างความเก่าและใหม่ ตอบสนองวัตถุประสงค์ของผู้สร้างสรรค์ในการที่จะให้ผู้ชมเห็นความแตกต่าง การเปลี่ยนแปลงของเวลา ยุคสมัยใหม่ที่เข้ามาแทนที่ยุคสมัยเก่า

วิเคราะห์ผลงานด้านการลงตาด้วยเส้น (Line)

ผลงานชิ้นนี้นอกจากเส้นและโครงสร้างที่มีความสำคัญแล้ว ก็ยังมีเส้นเคลื่อนไหวที่ทำให้เกิดมิติลงตาที่มีการทับซ้อนกับวัสดุกระจก เส้นจากวัสดุโลหะยังช่วยในเรื่องของการนำเอาสายตาไปหาจุดเด่นในผลงานที่ผู้สร้างสรรค์ตั้งใจ และเส้นนำสายตานี้ยังช่วยสร้างปริมาตรของมิติโครงสร้างในผลงาน และความทับซ้อนกันจนเกิดความงามในผลงานจิตรกรรมของผู้สร้างสรรค์

วิเคราะห์ผลงานด้านการลงตาด้วยการสะท้อนของภาพ (Reflection)

การใช้วัสดุกระจกที่มีการสะท้อน ของผลงานชิ้นนี้เป็นสิ่งสำคัญอีกจุดหนึ่ง ที่ช่วงส่งเสริมให้ตรงวัตถุประสงค์ของผู้สร้างสรรค์ทั้งแนวคิดและรูปแบบของผลงาน การสะท้อนสิ่งปลูกสร้างรอบข้างช่วยเสริมให้ผลงานมีมิติที่ลงตา และแปรเปลี่ยนการมองเห็นของผู้ชมผลงาน การสะท้อนของภาพในผลงานชิ้นนี้ก็เป็นการเล่นของภาพในกระจกที่ผู้สร้างสรรค์ใช้ปะติดลงบนผลงาน และสะท้อนสิ่งรอบข้างให้บิดเบือนจากความเป็นจริงเมื่อมองผลงานในแต่ละมุม ซึ่งแสดงความเปลี่ยนแปลงของสภาพสิ่งปลูกสร้างรอบตัวมาเปรียบเทียบกับสิ่งปลูกสร้างที่ผู้สร้างสรรค์จำลองขึ้นในผลงาน เพื่อเน้นถึงเรื่องความเปลี่ยนแปลง ความไม่แน่นอนของธรรมชาติ

วิเคราะห์ผลงานด้านสีที่ใช้ในผลงาน

ในผลงานชุดนี้เป็นผลงานประเภท สื่อผสม มีลักษณะเป็น 3 มิติ เป็นภาพผลงานที่แสดงถึงสภาวะหนึ่งในสังคมเมืองที่เปลี่ยนแปลง มีความวุ่นวาย สลับซับซ้อนตามสภาวะความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์ ชุดสีที่ใช้ในผลงานมีชุดสีหนึ่งเป็นชุดสีที่นิยมเขียนกันมาตั้งโบราณซึ่งจะเป็นสีโทนน้ำตาล และอีกชุดสีหนึ่งเป็นชุดสีที่ใช้ในภาพจิตรกรรมแนวเหมือนจริงในปัจจุบัน ซึ่งจะมีทั้งโทนสีร้อนและโทนสีเย็นผสมผสานในผลงานผู้สร้างสรรค์พยายามวิเคราะห์ แยกแยะ และค้นหาความเป็นไปได้ของวิธีการและความแตกต่างของสีในแต่ละช่วงเวลา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการเลือกใช้สีทั้งสองชุดนี้ ภาพที่เกิดเป็นไปอย่างที่คุณผู้สร้างสรรค์ตั้งใจไว้ ผู้สร้างสรรค์พบว่าการแสดงออกถึงยุคสมัยที่เปลี่ยนไปจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สภาวะความวุ่นวายต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบจิตใจจนทำให้เกิดผลงานสื่อผสมที่มีลักษณะสีที่แตกต่างกันในผลงาน สียังช่วยบอกถึงระยะความใกล้ ไกล ที่ช่วยลงตาให้รู้สึกว่าคุณภาพผลงานมีระยะที่ลึกมากขึ้นอีกด้วย

สรุปผลการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

ในผลงาน “การผันแปรของมิติโครงสร้างกับวิถีชีวิตในเมืองหลวง” เป็นการรวบรวมองค์ความรู้จากข้อมูลที่ศึกษาศิลปะแขนงต่าง ๆ เช่น งานจิตรกรรม งานประติมากรรม

งานศิลปะจัดวาง งานศิลปะกับสิ่งแวดล้อม มารวบรวมและสร้างสรรค์เป็นงานสื่อผสมชิ้นนี้ ผู้สร้างสรรค์เน้นให้มีจุดเด่นในเรื่องของการประกอบกันของ เส้น โครงสร้าง การทับซ้อน รูปทรงเรขาคณิต ซึ่งนำมาประกอบกันจนเกิดภาพผลงานที่ทับซ้อนกันของมิติโครงสร้าง ระยะ และมุมมอง ผสมผสานกับการใช้วัสดุมาแทนที่ในบางส่วนจนเกิดการลวงตาของเส้น ภาพสะท้อนในกระจกในผลงานสะท้อนวัตถุ และสะท้อนสิ่งปลูกสร้างรอบตัว มารวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อนำมาสู่สภาวะทางความรู้สึกที่แสดงออกถึงความวุ่นวาย ในสังคมเมือง ที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่ง สีที่ใช้ก็เป็นหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยเน้น ในด้านอารมณ์ความรู้สึกถึงความเก่าใหม่ ความลึก และตื้น ที่นำมาเปรียบเทียบกับ ในผลงานลักษณะและวิธีการเขียนของผู้สร้างสรรค์ เป็นลักษณะเฉพาะที่มีความเรียบแบน ผสมกับพื้นผิวที่ขรุขระเสมือนจริง จากการสร้างพื้นผิวไว้ก่อนแล้ว จึงทำให้ภาพเขียนดูมีมิติ มากขึ้น สมจริง และสามารถดูผลงานได้ในหลายระยะ ซึ่งแต่ละระยะก็จะมีเนื้อหาสาระ ที่แตกต่างกัน เมื่ออยู่ในระยะที่ไกลก็จะสามารถเห็นภาพเขียนที่มีลักษณะเหมือนจริง เมื่ออยู่ใกล้ก็จะสามารถสังเกตเห็นพื้นผิวที่เสมือนจริง ทั้งสองส่วนนี้ช่วยเพิ่มความน่าสนใจ ในผลงานของผู้สร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

สรุป

ในการทำผลงานในหัวข้อ “การผันแปรของมิติโครงสร้างกับวิถีชีวิตในเมืองหลวง” เป็นการศึกษาถึงกระบวนการสร้างสรรค์สื่อผสม รูปแบบ 3 มิติ การทดลองสร้างภาพ สะท้อนด้วยวัสดุกระจก ลวงตาด้วย เส้น และการทับซ้อนของโครงสร้างจนทำให้เกิดมิติ ที่ลวงตา ด้านเนื้อหาแสดงออกด้วยเทคนิควิธีการที่มีจุดประสงค์หลักเป็นเรื่องความ แปรเปลี่ยนของรูปทรงที่สร้างการเปลี่ยนแปลงของมุมมองให้มีความแตกต่าง ผู้สร้างสรรค์ สร้างสรรค์ผลงานสื่อผสมชิ้นนี้ในช่วงเวลาหนึ่งอย่างเป็นขั้นตอนโดยมีการรวบรวมข้อมูล องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์สนับสนุนอ้างอิง ประกอบกับหลักการทางทัศนศิลป์ ใช้สื่อความหมาย ความรู้สึกที่เป็นอุดมคติ ส่วนตัวที่มีต่อเหตุการณ์ในสังคมและธรรมชาติ ที่เข้ามามีผลกระทบทางจิตใจและความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์ จึงนำมาซึ่งการแทนค่า ด้วยรูปแบบของทิวทัศน์ในเมืองที่มีส่วนประกอบของมิติและโครงสร้างเรขาคณิต ที่ผู้สร้างสรรค์กำหนดและสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อเน้นย้ำเรื่องการแปรเปลี่ยน ความขัดแย้ง ในสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สิ่งปลูกสร้าง เพื่อสะท้อนการดำรงชีวิต ในสังคมเมือง ตามประสบการณ์ทางศิลปะ อย่างมีขอบเขต

ผู้สร้างสรรค์พยายามเรียนรู้และทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้สร้างสรรค์ ผลลัพธ์ในเบื้องต้นคือความเข้าใจในการสร้างผลงานสื่อผสม 3 มิติ การทดลองใช้วัสดุ เช่น กระจก ปูน หิน เส้นลวด มาผสมกับการใช้สีแบบจิตรกรรม พัฒนาความเข้าใจด้านงานประติมากรรม การจัดการกับรูปทรง 3 มิติ ให้สอดคล้องตามแนวคิดและรู้จักตนเองมากขึ้นในเรื่องของความมุ่งหมายในผลงาน และถ่ายทอดออกมาสู่บุคคลภายนอกโดยอาศัยการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้สึก และความสำคัญของพื้นที่และเวลาที่สอดคล้องธรรมชาติความจริงในเรื่องของ “ความไม่แน่นอนและแปรเปลี่ยนของ สรรพสิ่งบนโลก” เพื่อกระตุ้นการรับรู้และเกิดความคิดมีความเข้าใจที่เกี่ยวกับปัจจัยในการแปรเปลี่ยนของทุกสิ่งบนโลกตลอดจนสามารถเข้าถึง “สัจจะ” ความเป็นจริงของพื้นที่และเวลาในปัจจุบัน ทำให้ชีวิตพัฒนาไปอย่างมีคุณภาพอย่างที่เราควรจะเป็น

อภิปรายผล

ผลงานสร้างสรรค์ สื่อผสม 3 มิติ เรื่อง “การผันแปรของมิติโครงสร้างกับวิถีชีวิตในเมืองหลวง” ถูกสร้างสรรค์ขึ้นด้วยกระบวนการสร้างสรรค์ ทดลองการผสมผสานงาน 2 มิติ และ 3 มิติ เข้าด้วยกัน ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้นำหลักทฤษฎี เทคนิค ของงานสื่อประสม เข้ามาร่วมด้วย โดยใช้วัสดุ กระจก หิน เหล็ก ปูน เพื่อเน้นให้ผู้ชมรู้สึกถึง ความเก่า การเสื่อมโทรมของวัตถุ คำว่า “สื่อประสม” ได้แนวคิดเริ่มแรกจากผลงานของ ปิกัสโซ เป็นรูปหุ่นนิ่ง โดยมี แก้ว อี กระจก เชือก สีน้ำมัน กระจกปูพื้น และตัวหนังสือ สร้างสรรค์ ประกอบกันเป็นรูปวงรี ต่อมาเมื่อสถาบันเบาเฮาส์ (The Bauhaus) ได้เริ่มขึ้นในเยอรมนี ปี ค.ศ. 1919 แนวคิดนี้ได้นำไปพัฒนาต่อ ในวงการศึกษาที่นำเอาวัสดุจริงมาปะติดบน ระบายรองรับ แล้วมีการระบายสีเพิ่มเติมประกอบ หรือปะติดด้วยวัสดุล้วน ๆ นั้น มีชื่อเรียกว่า “ภาพปะติด” โดยผู้ออกแบบสามารถนำภาพเรื่องราวประเภทเดียวกัน หรือต่างกัน ขนาดต่าง ๆ มาสื่อความหมายจนเกิดรูปแบบ และเรื่องราวใหม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สร้างสรรค์ (จิรพันธ์ สมประสงค์ 2533, น. 130-131) จากแนวคิดของศิลปะสื่อผสม ผู้สร้างสรรค์พบว่าการนำวัสดุมาใช้ในผลงาน ทำให้ผู้สร้างสรรค์เข้าใจในการสร้างมิติของ ผลงานได้มากยิ่งขึ้น และผู้สร้างสรรค์นำทฤษฎีหลักการที่เกี่ยวข้องกับผลงานชิ้นนี้ ผู้สร้างสรรค์หยิบยก “รูปทรงกับที่ว่าง” มาเป็นแนวคิดการสร้างสรรค์ คือ ในงานศิลปะชิ้นหนึ่ง มีรูปทรงกับที่ว่างประกอบกันอยู่ ในงานประติมากรรมเราเรียกวัตถุที่สร้างขึ้นนั้นว่า รูปทรง และเรียกความว่างรอบ ๆ ที่ลุ่มไล่ผิวนอกหรือบริเวณภายในของรูปทรงนี้ว่า ที่ว่าง

ในงานจิตรกรรมหรือภาพพิมพ์ เราอาจเรียกสิ่งที่เขียนขึ้นหรือพิมพ์บนแผ่นภาพว่า รูปทรง และเรียกบริเวณที่ว่างรอบ ๆ รูปทรงว่า ที่ว่าง ได้แต่โดยทั่วไปแล้วมักจะใช้คำว่า รูปแทน รูปทรง และพื้นที่ แทนที่ว่าง เพราะคำว่ารูปทรงกับที่ว่างนั้นส่วนมากจะหมายถึงความกลม ความหนักแน่นของรูปในที่ว่างมีความลึกเป็นสามมิติ รูปที่ใช้คู่กับพื้นที่นี้หมายถึง รูปร่าง ของสิ่งใดก็ได้ที่ปรากฏบนพื้นเช่น คน สัตว์ สิ่งของ จุด ชีต แบบ รูปเลขาคณิต รูปทรง นามธรรม การที่เราสามารถเห็นรูปทรงในธรรมชาติและในงานศิลปะได้ก็เพราะรูปทรงกับ ที่ว่างหรือรูปกับพื้นมีความแตกต่างกันในน้ำหนัก ในสี หรือในลักษณะผิว ถ้ารูปกับพื้น มีน้ำหนัก สี หรือลักษณะผิวเป็นอย่างเดียวกัน เราจะไม่เห็นรูปเลย ดังนั้น ปัจจัยของการ เห็นที่นอกเหนือจากประสาทตาและแสง ก็คือความแตกต่างกันของรูปกับพื้น (ชูลุด นิ้มเสมอ, 2553, น. 285) จากหลักการ ทฤษฎี และตัวอย่างผลงานสร้างสรรค์ เป็นแรงบันดาลใจ ให้ผู้สร้างสรรค์ ได้ทดลองสร้างงานสื่อผสม 3 มิติ ที่สื่อถึงเรื่องราวในสังคมปัจจุบัน ผ่านรูปแบบ เทคนิค ทางทัศนศิลป์ ที่ใช้ สี รูปร่าง รูปทรง วัสดุ พื้นผิว มาผสมผสาน จนเกิดผลงานสร้างสรรค์ ตามแบบที่ตนสนใจ เพื่อแสดงถึงสภาวะอารมณ์ ความรู้สึกที่มี ในปัจจุบันกับสถานการณ์บ้านเมือง ความวุ่นวายในเมืองหลวง การแปรเปลี่ยนของวิถีชีวิต ความแออัด และให้เห็นถึงความงามตามรูปแบบงานทัศนศิลป์

ผลการสร้างสรรค์ตามโครงการ “การผันแปรของมิติโครงสร้างกับวิถีชีวิต ในเมืองหลวง” เป็นการสร้างสรรค์ผลงานสื่อผสม 3 มิติ ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจาก เรื่องราวของการอาศัยอยู่ในเมืองหลวง “เมืองหลวง” ของประเทศมักจะเป็นศูนย์กลางของ การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา การประกอบอาชีพ และยังเป็นศูนย์กลางของความเจริญ สูงสุดของประเทศด้านวัตถุทุกประเภท ด้านเทคโนโลยีทุกแขนง และด้านการแพทย์ จึงเป็นเรื่องปกติอย่างยิ่งที่ผู้คนจะหลั่งไหลเข้าสู่เมืองหลวงเพื่อแสวงหาโอกาสที่ดีกว่า ให้แก่ตนเอง เช่นเดียวกับการหลั่งไหลของผู้คนเข้าสู่กรุงเทพมหานครเพื่อแสวงหาโอกาส ที่ดีกว่าให้แก่ตนเอง กรุงเทพมหานครจึงกลายเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งหารายได้ แหล่งศึกษาเรียนรู้ และแหล่งพักผ่อน/บันเทิงแบบสังคมเมืองสำหรับผู้คนนับหลายสิบล้านคน ที่เข้าเมืองมาแสวงหาสิ่งที่เมืองมีให้แก่ผู้อยู่อาศัย และเมืองหลวงจึงเป็นพื้นที่ที่ได้รับ ผลกระทบจากทุนนิยมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่วนวน The Right to the City ถูกบัญญัติขึ้น ครั้งแรกโดยนักปรัชญาชาวฝรั่งเศสชื่อ Henri Lefebvre (Lefebvre1971) โดยแรกเริ่ม ที่เดียว Lefebvre ได้อธิบายไว้ในหนังสือ Le Droit à La Ville ถึงผลกระทบของทุนนิยม ต่อพื้นที่เมือง ว่าชีวิตของผู้คนในพื้นที่เมืองถูกกดทอนให้เหลือค่าน้อยกว่าเงิน ซึ่งหมายความว่าเงินเป็นใหญ่ที่สุด เงินซื้อได้ทุกอย่าง นอกจากนี้ Lefebvre ยังมองว่าปฏิสัมพันธ์ทาง

สังคมของผู้คนในเมืองยังถูกถอนรากถอนโคนให้สิ้นคุณค่า กลายเป็นมูลค่าเข้ามาแทนที่ พื้นที่ในเมืองถูกตีมูลค่าเป็นเงินทุกตารางนิ้ว และการปกครองในเมืองก็ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเงินด้วยแรงขับภายในที่ต่อต้านสิ่งที่เกิดขึ้นกับสังคมเมืองดังกล่าวนี้ Lefebvre จึงเรียกร้องให้เกิดปฏิบัติการ “กู่ซึฟ” พลเมืองในพื้นที่เมืองให้พ้นจากความเป็นเมืองที่เขาได้วิเคราะห์ไว้ ทั้งนี้โดย Lefebvre มองว่าพื้นที่เมืองควรเป็นพื้นที่ร่วมของชุมชนที่ดำเนินชีวิตอย่างอิสระและหลากหลาย ไม่ถูกจำกัดด้วยเพียงค่าของเงิน (กนกวรรณ ธนาวรรณ, 2562, น. 90-91) จากเรื่องราวในสังคมเมืองทำให้ผู้สร้างสรรค์ ตระหนักถึงแนวคิดเรื่อง สังคม ความจริงในเรื่องของ “ความไม่แน่นอนและแปรเปลี่ยนของสรรพสิ่งบนโลก” เพื่อกระตุ้นการรับรู้และเกิดความคิดมีความเข้าใจที่เกี่ยวกับปัจจัยในการแปรเปลี่ยนของทุกสิ่งบนโลก ตลอดจนสามารถเข้าถึง “สัจจะ” ความเป็นจริงของพื้นที่และเวลาในปัจจุบัน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้สร้างสรรค์น้อมรำลึกถึงคุณบิดามารดาผู้ให้อุปถัมภ์มาแต่กำเนิดและญาติพี่น้องที่เป็นกำลังใจเกื้อหนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบคุณสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่กรุณามอบเงินทุนดำเนินการวิจัยประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2566 และขอขอบพระคุณ อาจารย์ประดิษฐ์ ตั้งประสาทวงศ์ ที่มีความกรุณาให้คำปรึกษาช่วยเหลือแนะนำสิ่งที่เป็นความรู้และมอบประสบการณ์ที่ดีในการทำงานวิจัยสร้างสรรค์ขึ้นนี้ และขอขอบคุณ อาจารย์ไพโรจน์ วังบอน อาจารย์พัชรินทร์ อนวัชประยูร ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ อ่านเล่มผลงานสร้างสรรค์ เพื่อเป็นหนึ่งในฐานข้อมูลที่สำคัญสำหรับการวิจัย และจะนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไป สร้างสรรค์ เรียนรู้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อ ผู้เรียน ผู้สอน และการจัดการเรียนการสอนด้านทัศนศิลป์ในประเทศต่อไป ข้าพเจ้าขอขอบความดีทั้งหมดให้แก่บิดามารดาและครอบครัวอันเป็นที่รักครูอาจารย์ผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน และขอให้ส่งผลซึ่งความสุขความเจริญตลอดไป

รายการอ้างอิง

ชลุต นิมเสมอ. (2553). **องค์ประกอบของศิลปะ** (พิมพ์ครั้งที่7). กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

จิรพันธ์ สมประสงค์. (2533). **ประวัติศาสตร์ศิลปะ** (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพฯ: โอ.เอส.

พรินต์ติ้ง เฮ้าส์.

กนกวรรณ ธนาวรรณ, (2562). “ความเป็นเพศในสังคมเมืองกรุงเทพ”. **วารสาร**

มานุษยวิทยา, 2, 1: 90-91.

Lefebvre, Henri. 1968. *Le Droit À La Ville*. Paris: Anthropos.